

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ – СЛИВЕН
КАТЕДРА „ПЕДАГОГИКА И МЕНИДЖМЪНТ“

маг. ВЛАДИМИРА КОСТОВА ТЕНЕВА

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТЕМА:

**РАЗВИТИЕ НА ЕЗИКОВИТЕ
КОМПЕТЕНТНОСТИ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ СОУ
ЧРЕЗ ПРИЛОЖЕНИЕ НА WEB 2.0 ИНСТРУМЕНТИ**

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертация за придобиване на образователна и научна степен
"ДОКТОР"

Област: 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.2. Педагогика

Научна специалност "Теория на възпитанието и дидактика"

Научен ръководител: доц. д-р Снежана Консулова

Сливен, 2018

Дисертационният труд на тема: **„Развитие на езиковите компетентности на учениците от СОУ чрез приложение на web 2.0 инструменти ”** е обсъден на заседание на катедра „Педагогика и мениджмънт”, Инженерно-педагогически факултет към Технически университет – София на 19.02.2018 г. и насочен за защита пред научно жури.

Публичната защита на дисертационният труд ще се състои на 25.06.2018 година от 11:00 часа в зала 1207 на ИПФ-Сливен на Технически университет – София на отворено заседание на научното жури, определено със Заповед № ОЖ-80 / 12.03.2018 г. на Ректора на ТУ-София в състав:

1. доц.д-р Маргарита Тенева – председател
2. доц. д-р Снежана Консулова – научен секретар
3. проф. д-р Галя Кожухарова
4. проф. д-р Тиха Делчева
5. доц. д-р Стефка Динчийска

Рецензенти:

1. проф. д-р Галя Кожухарова
2. доц. д-р Маргарита Тенева

Материалите по защитата са на разположение на интересувашите се в канцеларията на ИПФ-Сливен, ТУ-София, кабинет № 1301

Дисертантът е докторант на задочна форма на обучение към Катедра „Педагогика и мениджмънт“ на ИПФ – Сливен. Изследването по дисертационната разработка е направено от автора.

Автор: маг. Владимира Костова Тенева

Заглавие: „Развитие на езиковите компетентности на учениците от СОУ чрез приложение на WEB 2.0 инструменти”

Тираж: 30 броя

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Актуалност на проблема

Новите технологии заемат важно място в живота на съвременните ученици, а ученето чрез “стандартни способности“ става все по-малко атрактивно в класната стая.

През последните няколко години се установи, че ценностите на учениците днес съвсем не са еднакви с тези на техните връстници от преди 15-20 години, които са следвали съдържанието на учебните дисциплини чрез традиционни методи. Учителите, които просто следват учебника има вероятност да бъдат възприети, като старомодни и това да е причината много ученици да губят интерес в класната стая и често да отсъстват от учебни занятия. Ето защо, ефективността на учителя зависи от способността да адаптира традиционните способности за преподаване с иновативни, за да отговори на нуждите на днешните ученици.

От установените подходи, принципи и критерии за подбор на подходящи упражнения и задачи в чуждоезиковото обучение се явяват критерият за достъпност, критерият за съобразяване с потребностите и интересите на децата и критерият за комуникация. До момента спазването на тези критерии се изразява в субективния избор на учителите и авторите на учебни помагала, т.е. те подбират това, което смятат, че би било интересно и полезно на децата. Този т.н. интуитивен подход е най-логичното и приемливо до момента решение на проблема и е базирано на установеното в методиката схващане, че потребностите и интересите на различните групи деца могат да се различават и от особено значение е учителите да отчитат и да се съобразяват с тези индивидуални различия (Пинтер 2006: 112).

В практиката на чуждоезиковото обучение резултатите от интуитивния подход много често не съответстват на интересите и реалните потребности на децата в следствие, на което те бързо губят интерес и мотивация за учене. От това следва, че проблемът за подбора на иновативни техники за преподаване в класната стая е актуален. Необходимо е търсенето на подходящи решения и предприемането на научни изследвания в тази насока. Това ни мотивира да предприемем настоящото изследване, при което към решаването на проблема се подхожда не на основата на избора на учителя (интуитивния подход), а на основата на избора на обучаващите се. Предположенията ни са, че прилагането на един такъв подход би било сравнително подходящо и резултатно, съобразено с особеностите на мисленето и познавателната дейност на учениците, обект на развитие на четирите основни езикови компетентности. Обучителите трябва да моделират такава среда на обучение, която да се доближава максимално до естествената среда на общуване, но в същото време да отговаря на нуждите на обучаемите в съвременното технологично време. Вече е широко прието, че електронното обучение може да бъде интегрирано в обучението в класна стая лице в лице, с цел да се разнообрази преподаването и да задържи учениците в класната стая. Нови тенденции в преподаването на английски език е прилагането на съвременни педагогически подходи и цифрова технология в контекста на традиционното обучение. Модерните технологии осигуряват на учениците и учителите по английски език богата образователна среда, която ги мотивира за работа, като особено внимание се насочва към развитието на езиковите компетенции на учениците.

Цел на дисертационния труд е да се разработят и апробират дидактически модели на приложение на уеб 2.0 инструментите в обучението по английски език, с цел повишаване на езиковите компетентности на учениците в средното училище.

От формулираната цел произтичат и следните **задачи**:

1. Да се анализира и синтезира проблема за:
 - новата парадигма в образованието;
 - интегриране на нови технологии и уеб инструменти в класната стая;
 - специфика на езиковото обучение;
 - развиване на езиковите компетенции у учениците от средното училище
 - дидактични материали и е-ресурси в помощ на учителите.
2. Изследване на нагласите на ученици към използването на уеб инструменти в класната стая.
3. Извеждане и характеристика на нивата и индикаторите за развитие на езиковата компетентност на учениците.
4. Разработване на педагогически модел на процеса на обучение чрез интегриране на уеб инструменти.
5. Използване на модел на планиране „отзад-напред“ по метода „Дизайн на урока с фокус върху разбирането“, пречупен през призмата на българската образователна система.
6. Разработване на система от дидактически сценарии, интегриращи уеб инструменти.

Обект на изследването са езиковите компетентности на учениците в средното училище.

Предмет на изследването е приложението на WEB 2.0 инструменти в обучението по английски.

Хипотеза – Предполагаме, че *ако се прилагат системно WEB 2.0 инструменти в обучението на учениците по английски език, то това ще доведе до повишаване на езиковите им компетенции.*

Методи на изследването:

1. **Теоретичен анализ и синтез** на научната литература, разкриваща различни аспекти на разглеждания проблем;
2. **Анализ** на учебната документация и Държавни образователни стандарти по английски език при анализ на учебното съдържание, което е включено в ДОС, учебните планове и програми;
3. **Анкетен метод**, за да се проследи нагласата на учениците за учене
4. **Моделиране** за разработване на модел за обучение, чрез използване на WEB 2.0 инструменти.
5. **Педагогически експеримент** при прилагане на метода „Планиране на урока с фокус върху разбирането“ и интегриране на уеб инструменти в класната стая;
6. **Наблюдение** при прилагане на урочни единици, в които се интегрират уеб инструменти;
7. **Математическо-статистически методи** за обработка на получените резултати и съответстващ количествен и качествен анализ.

8. **Тестиране** за нивото на развитие на езиковите компетенции на учениците в следствие прилагането на уеб инструменти в класната стая.;

9. **Обобщение** на изводи от направените емпирични изследвания.

На теоретично ниво приоритетно се използва теоретичният анализ и синтез. Той е свързан с уточняване на понятийния апарат.

Научна новост

Научната новост на изследването е използването на нов дидактически модел за обучение чрез използване на уеб 2.0 инструменти в контекста на традиционните методи.

Практическа приложимост

Предложеният модел за обучение чрез използване на уеб 2.0 инструменти в е приложим за всички етапи на обучение на средното училище, както и за всички общообразователни предмети.

Апробация

Дисертационното изследване е проведено в Средно училище „Константин Константинов“ гр. Сливен в периода 2014 – 2017 година. В отделните етапи на изследването участват ученици от 5-7 клас. Анкетното проучване е проведено с ученици на възраст 11-14 години. Учебните часове са проведени в класна стая по английски език и в кабинет по информационни технологии. Кабинетът по ИТ е оборудван с 13 работни места (настолни терминални компютри) за учениците и едно за учителя. Компютрите са оборудвани с ОС Windows 10 for Education, свързани в мрежа посредством платформата School Net Support, с постоянен достъп до Интернет. Класната стая е обзаведена с лаптоп и мултимедиен проектор. Лаптопът е оборудван с ОС Windows 10.

Класната стая е подсигурана с безжичен Интернет. Учениците разполагат с лични смартфони и таблети. Те са оборудвани с мобилни приложения на инструментите Quizlet, Edmodo и Weebly. Голяма част от устройствата имат мобилна интернет връзка.

Разработените дидактически сценарии и ресурси са публикувани в информационен уебсайт за ученици и родители <https://vltclassroom.weebly.com>, който е обществено достъпен.

Част от резултатите от изследването са докладвани на следните конференции и кръгли маси:

- „Споделяне на добри педагогически практики от използването на уеб инструменти в клас“ – РИО-Сливен, 2015
- „Дни на отворените врати в РУО – Сливен“ - представяне на разработен електронен урок, 11.05.2016 г.
- Открит урок „Използване на ИКТ и уеб инструменти в час по английски език“ – СУ Константин Константинов“, 17.04.2017
- Открит урок за интегриране на дейности по ИТ - СУ Константин Константинов“, 25.04.2017
- Национална конференция с международно участие Сливен'2017 – 30.06 – 02.07.2017

- Разработената програма за краткосрочно обучение на учители „Приложение на ИКТ и използване на уеб инструменти в класната стая“ е част от програмата за обучение на учители на Корпус за образование и развитие КОРПлюс“ и е включена в Регистъра за квалификационните програми на учителите към МОН (<http://iropk.mon.bg/>).

Публикации

Педагогическият опит и постиженията от експерименталната дейност, описани в дисертационният труд са публикувани в шест научни статии, две от които са самостоятелни и четири в съавторство.

Обем и структура на дисертацията

Дисертационният труд е в обем от **256** страници, като включва увод, четири глави за решаване на формулираните основни задачи, списък на основните приноси, списък на публикациите по дисертацията и използвана литература. Цитирани са общо **179** литературни източници, като **135** са на латиница и **44** на кирилица и **8** интернет адреси. Работата включва общо **59** фигури и **10** таблици. Номерата на фигурите и таблиците в автореферата съответстват на тези в дисертационния труд.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В **УВОДА** е отразена актуалността на проблема и тенденциите в съвременното образование. Аргументира се необходимостта от разработване и прилагане на нови подходи в обучителния процес, съобразно нуждите на новото поколение ученици. Определени са целта на дисертационния труд, задачите, конкретизирани са предметът, обектът и хипотезата.

В **Първа глава – „Развитите на чуждоезиковото обучение“** е направено проучване за развитието на чуждоезиковото обучение от ранна детска възраст. В първа точка са разгледани **основните концепции на ученето, а именно:**

- **Граматико-преводна концепция**, чиято цел е преди всичко овладяване на граматиката на езика, а основният метод на обучение е преводът.
- **Бихевиористични концепции**, където основно внимание при ученето трябва да се отдели на външното поведение на обучаемия.

Приложението на тази концепция за учене при изучаване на чужд език предполага създаване на т.нар. „реални ситуации“, които поставят ученика в активна позиция за търсене на решения и адекватни реакции. Това е особено важно за изграждането на поведение, насочено към устойчиво развитие на заобикалящия го свят.

- **Когнитивни концепции** - разглеждат овладяването на езика от гледна точка на структурата и процесите на мозъка. Мозъкът се разглежда като затворена и самоорганизираща се система за преработка на информация. Поради това отчитането на процесите на преработка на информация играе голяма роля. Усвояването на език се разглежда като комплексен процес на информационна преработка. Този процес преминава през етапи на възприемане, разбиране, запомняне и автоматизиране (срв. Roche: 18; Фолмер/Хоберг:10-20). Ученето се разглежда като целенасочено припомняне на възприетото и умело приложение на наученото. Наученото се преработва и запомня активно в различни складове на паметта (ултракраткотрайна, краткотрайна и дълготрайна памет).
- **Конструктивистични концепции**, според които ученето е ново изграждане на когнитивни конструкции и постоянно пресъздаване на съществуващи.

За езиковото обучение от това следва, че естествена учебна среда е налице практически единствено в чуждоезиковата култура. Потапянето в тази чуждоезикова култура се означава като Immersion (например при езиков контакт в мултикултурни общества и при престой в чужбина). В обучение, провеждано извън страната/страните, в които се говори изучавания език, тези идеални условия липсват. За това се създават учебни модели, в които тази комплексна, естествена среда може да бъде симулирана (например билингвални класове и училища, в които учебен материал се преподава на чужд език; размяна на ученици). Тъй като това не винаги и не навсякъде е възможно, голяма роля играят медиите. Чрез тях се представят близки до реалността автентични ситуации. По този начин се контекстуализира ученето и се дават различни възможности за достъп и перспективи при изпълнението на дадена задача.

Във **втора точка «Комуникативна дидактика и алтернативни методи»** е разгледано развитието на алтернативните методи и процесите на обучение според:

- **Контекста на учене**

Разбиранията, навиците и целите, които притежава учащия, определят доколко и как могат да бъдат постигнати учебните цели. Тук се отнасят социопсихологически и социокултурни признаци, личностни качества и отношения (интерес за учене, любопитство, мотивация за постижения, интегративна мотивация, целева ориентация, очакване на успех, готовност за поемане на риск, емоции, настроения, темперамент, толерантност, стилове на учене, традиции на учене).

- Признаци на личността

Заложбите и възможностите, които личността притежава, се активират и развиват под влияние на средата. Решаващо за постигане на успех е наличието на способност за приспособяване (адаптация) и готовност за учене.

- **Традиции в обучението на чужд език** - културноспецифични и индивидуални традиции на учене, които се ориентират повече по правила, по системен подход, по авторитета на преподавателя и т.н., трябва да се отчитат повече, отколкото досега в езиковото обучение.

- **Типове учащи**, където се разглеждат основните типове според стиловете на учене.

В точка три «Език и визуална преработка» е разгледана теорията за мултимедиялното учене, където се дефинират се три основни принципа за преработка на визуална и езикова информация:

- двойно кодиране;
- пълно натоварване на работния склад и
- конструктивно или генеративно учене. (Roche: 59)

В точка четири «Стратегии за учене на чужд език» са разгледани стратегиите за учене на чужд език и тяхното приложение в учебен контекст спечелват значителен интерес в областта на чуждоезиковото обучение през последните десетилетия.

В точка пет „Същност на усвояване на лексиката“ е направена съпоставка между усвояването на роден и чужд език, факторите, които оказват влияние върху лексиката на усвояване на думите.

Лекотата на усвояване на думите се определя и от лингвистичната относителност от гледна точка на семантичното съдържание: усвояването на новата чужд дума ще стане относително лесно, ако значението, представено от думите от двата езика, съвпада напълно.

В точка шест „Стратегии за усвояване на лексиката“ са разгледани някои от водещите таксономии.

В дидактиката под учебна стратегия се разбира индивидуалния начин за организиране и използване на определен набор от умения или техники с цел по – рационално овладяване на определена информация или решаване на даден проблем.

Ефективна стратегия е тази, която е подходяща за поставената задача, за съответното ниво на вече формирани умения и знания.

Стратегиите включват подходите на обучение по чужд език. Водещи при чуждоезиковото обучение са:

1) Комуникативен подход - възниква от функцията на езика да бъде средство на разбиране, комуникация, и от характеристиката на обучение като вид комуникация.

2) Дейностен подход - базира се на дейността, съчетава съзнателното и не-съзнателното в обучението по чужд език.

3) Интерактивен подход - взаимодействие между различни видове дейности в процеса на обучението.

В точка седем **«Европейска езикова рамка»** е направен анализ на този изключително важен документ с образователна, научна, практическа и методическа стойност, тъй като обучението по чужд език се ръководи от общата рамка.

Рамката насърчава дейностно-ориентирания подход в изучаването на съвременните езици, също така акцентира върху значимостта на автоматизацията на обучавания като обща цел в чуждоезиковото обучение. Описанията на нивата на владение на езика са формулирани чрез определяне на това, което обучаваните могат да правят, като използват езика на съответното ниво.

Точка осем „Държавни образователни стандарти за чуждоезиково обучение“ се позовава на нормативната документация, на приложение № 2 към чл. 4, т. 2 от Наредба № 2 за учебното съдържание. Направена е характеристика на държавните образователни стандарти по чужд език, както и на езиковите компетенции на учениците.

Държавните образователни стандарти определят равнището на владение на езика, което учениците трябва да имат в резултат на обучението при завършване на определен образователен етап.

В точка девет **„Развиване на езиковите компетентности на учениците“** е направена класификация на езиковите умения като входни умения и умения за изпълнение (изходни умения). Представени са основните части или елементи на езика - говорене, слушане, четене и писане и е направена характеристика на особеностите при тяхното усвояване. Акцентът пада върху мултимедиялните способности за развитие на езиковите умения.

ВТОРА ГЛАВА

ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕЗИКОВИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК У УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕ НА WEB 2.0 ИНСТРУМЕНТИ

Втора глава от дисертационния труд разглежда новите тенденции в преподаването на английски език чрез прилагане на съвременни педагогически подходи и цифрова технология в контекста на традиционното обучение. Интеграцията на технологии в преподаването на чужди езици показва промяната в образователните парадигми от интуитивен към конструктивен подход в ученето.

2.1. СЪВРЕМЕННОТО ДИГИТАЛНО ПОКОЛЕНИЕ И ТЯХНОТО УЧАСТИЕ В ОБУЧИТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Направена е характеристика на поколенията в исторически план, като се акцентира на поколения Y и Z и тяхното участие в обучителния процес в училище.

2.2. ПРЕПОДАВАНЕ НА ТЕХНОЛОГИЧНО-ГРАМОТНИ УЧЕНИЦИ

Специалистите по чуждоезиково обучение определят много полезни начини да се въвеждат нови технологии в класна стая, включително създаване на файлове; използване на Интернет за търсене на информация; извършване на дейности въз основа на видео чрез сайтове като YouTube; включване на видео игри и блогове; използване на облачни пространства и платформи за разработване на интерактивни работни листи.

2.3. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В КЛАСНАТА СТАЯ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

Тази точка анализира смесеното и електронното обучение в контекста на традиционното обучение. Разгледани са някои технологични инструменти които могат да се интегрират свободно в класната стая с цел разнообразяване и подобряване качеството на учебната дейност.

2.4. КАКВО ОЗНАЧАВА WEB 2.0?

Направен е задълбочен анализ на Концепцията на WEB 2.0, която доведе до развитие и еволюция на нови общества на уеб културата и услугите като социални сайтове за споделяне, уикита, блогове и т.н.

Технологиите на WEB 2.0 променят средата, в която се осъществява съвременното обучение и създава предпоставки за нов модел за неговото осъществяване. Предизвикателството за учителя/преподавателя е създаването и експериментирането на стратегии за интегриране на технологии и инструменти на WEB 2.0 в образователния процес и стимулирането на творческите способности на учениците. С помощта на WEB 2.0 учениците имат възможност да разполагат с лични образователни пространства и сами да участват в създаването на учебно съдържание.

2.5. МОДЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕ С ПРОИЛОЖЕНИЕ НА WEB 2.0 ИНСТРУМЕНТИ

Проучени са различни модели на обучение чрез приложение на уеб инструменти, като акцентът пада върху модели на обучение чрез дизайн на урока с фокус върху разбирането. Учителите се поставят в ролята на дизайнери, които моделират учебни сценарии, съобразно нуждите на учащите. Разгледани са седемте основни принципа на дизайна: обяснение, разтълкуване, приложение, перспектива, съпричастност, самознание, както и етапите на планиране: определяне на желаните резултати, определяне на приемливо доказателство, планиране на учебната дейност и инструкциите.

Предложен е адаптиран шаблон на модел на обратно планиране на урочна дейност, както и учебен сценарий за урочна дейност по английски език с приложение на уеб инструменти.

2.6. ИНТЕГРИРАНЕ НА УЕБ ИНСТРУМЕНТИ В ОБУЧЕНИЕТО

Представени са някои от безплатните уеб инструменти за обучение и автентично и формиращо оценяване на учениците, които намират ефективно приложение в класната стая:

- **QUIZLET** – създаване на интерактивен речник за въвеждане и затвърждаване на лексиката в часовете по английски език. Анализирани са основните режими за работа: „Flash карти“, „Земно притегляне“, „Уча“, „Long-Term Learning“ (Дългосрочно учене), „Speller“ (правопис), „Scatter“, „Tect“.

Quizlet предлага и режим за ученици, които могат да се регистрират като потребители, да станат част от виртуална класна стая и да създават свои собствени флаш карти, които да споделят с други потребители.

- **LEARNING APPS** – създаване на интерактивни работни листи

Web 2.0 приложение, подкрепящо учебния процес с помощта на интерактивни модули. Те могат да бъдат използвани за обучение във вида, в който са създадени, а също така да се променят лесно и бързо в оперативен режим. Целта е събраните интерактивни блокове да бъдат обществено достъпни. Тези блокове (т. нар. приложения или упражнения) не са

включени в конкретни програми или сценарии, но могат да бъдат използвани по подходящ начин в учебния процес.

- **VOCAROO** (www.vocaroo.com) е безплатен, много прост инструмент, позволяващ на потребителите да записват, да споделят и да вградят кратки аудио файлове в рамките на няколко кликания. Този инструмент е идеален, когато искаме да стимулираме учениците да чуят как звучат, когато говорят чуждия език.

- **WEEBLY.COM** - онлайн платформа, която предлага възможността за създаване на уебсайт. Веднъж създадени интерактивни работни листи с гореспоменатите инструменти, лесно могат да се вградят в уеб сайта и по този начин всеки има достъп до урока, особено онези ученици, на които им се налага да отсъстват от училище.

- **RUBISTAR** <http://rubistar.4teachers.org>

Инструмент за подпомагане на учителя, който иска да използва рубрики, но няма време да ги развие. RubiStar осигурява обобщени рубрики, които могат просто да бъдат отпечатани и използвани за много типични проекти и изследователски задачи. Учителят може да променя почти всички предложени текстове в рубриката, за да го приспособи към собствения си проект.

- **КАНООТ!** - инструмент, който осигурява учебна среда, идеална за ангажиране на учениците, тъй като включва учебни ситуации и обучение базирани на игри и запитвания. Всеки тест, който се създава може да бъде достъпен от ученици чрез различни мобилни устройства. Също така, учителите имат възможност да създават викторини, които се контролират с време за изпълнение.

- **WIZER.ME** - създаване на електронни тестове

Генератора на работни листи и електронни тестове Wizer съчетава усещането и творчеството на учителите, като позволява бързото създаване на голямо разнообразие от въпроси: отворени въпроси, избор на няколко отговора, свързване на двойки, попълване на празно място, попълване на изображение, таблици и др.

Работните листове на Wizer ангажират учениците по-дълбоко в обучението с разнообразния си и интересен дизайн, което допълнително привлича тяхното внимание.

- **EDMODO** – социална мрежа за ученици и учители

<https://www.edmodo.com>

С Едмодо учителите създават виртуална класна стая. С възможността да дават задачи, тестове и анкети на учениците, потребителите на Edmodo управляват своите класове и събират всичките си дейности на едно място. Потребителите имат неограничени възможности по отношение на споделянето на цифрово съдържание. Учителите вграждат учебни видеоклипове, създават учебни групи за ученици и управляват събития.

ТРЕТА ГЛАВА „МЕТОДИКА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО“

В трета глава се разглеждат концептуалните акценти на изследването, място на провеждане, контингент и период на провеждане на обучаващия експеримент. Поставени са целите, задачите и хипотезата, предметът и обектът на изследването. Описани са методите на изследването и са определени и критериите за реализирането на целта, задачите, както и критериите и показателите за проверка на правилността на изградената хипотеза.

Описан е инструментариумът на педагогическия експеримент, а именно, че обучението по английски език е проведено в стандартна класна стая и в компютърен кабинет.

Представени са етапите на изследването:

1. Планиране и подготовка на изследователската работа (2014).
2. Подготовка на дисертационното изследване (септември – ноември 2015). Конструирание на модел за използване на уеб инструменти и приложения в обучението по чужд език на ученици в прогимназиален етап на образование в средното училище.
3. Провеждане на изследването (2015-2017). Апробиране на конструирания модел. Диагностика на придобитите знания от учениците.
4. Анализ и оценка на получените резултати от апробирането на модела, формулиране на изводи, очертаване възможностите за по-нататъшна изследователска работа по проблема; окончателно оформяне на дисертационния труд. (2017).

В точка четири „ОПИСАНИЕ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО“ са представени детайли от констатиращия и обучаващият експерименти.

- **Констатиращ експеримент**

В началото на учебната 2014-2015 година е проведено анкетно проучване с ученици в прогимназиален етап на образование на възраст между 11 и 14 години, изучаващи английски език като първи чужд език в задължителна подготовка в СУ „Константин Константинов“ – гр. Сливен. То обхваща 250 ученици. Целта е да се проучи потребността от използване на нови технологии и уеб инструменти в обучението по английски език в училище.

Същото анкетно проучване се проведе и в началото на учебната 2016-2017 година. В него отново бяха включени 250 ученици, в прогимназиален етап на образование на възраст между 11 и 14 години, изучаващи английски език като първи чужд език в задължителна подготовка в СУ „Константин Константинов“ – гр. Сливен.. Целта е да се провери три години по-късно влиянието на новите технологии и уеб инструменти, внедрени в обучението по английски език върху развитието на техните езикови компетенции и мотивация за учене. Резултатите от двете анкетни изследвания са обобщени в четвърта глава.

В анкетното проучване не участват учениците, включени в обучаващия експеримент.

- **Обучаващ експеримент**

Обучаващият експеримент е проведен в три последователни учебни години от 2014 до 2017 година в СУ „Константи Константинов“ гр. Сливен с ученици 5-7. клас. Учебните часове са проведени в класна стая по английски език и в кабинет по информационни технологии.

В **пети клас** учениците усвояват основни команди и инструкции, свързани с учебния процес; използват заучени фрази за водене на елементарен разговор със съучениците си; извличат обща информация от жанрово различни текстове по познати теми ; четат на глас с подходяща интонация и произношение, използвайки фонологични модели; използват прости заучени фрази за водене на разговор, свързан с тяхното ежедневие; надписват покани, пишат картички и кратки писма на теми от личния и училищния живот.

В **шести клас** учениците извличат и използват основна информация от кратки оригинални текстове (реклами, обяви и т.н); разбират несложни свободни разговори, водени от един или повече събеседници; водят кратък несложен разговор, свързан с тяхното ежедневие и интереси; пишат кратки писма, свързани с празници, обичаи и преживявания от личен характер; пишат кратки описания на места, събития и лични преживявания по модел и визуални опори.

В **седми клас** учениците разбират без затруднения инструкциите и обясненията на учителя, както и на граматиката в учебника; разбира по-дълги разговори с един или повече събеседници на теми, свързани със заобикалящия ги свят; разбират конкретна информация от подробно описание на случки, исторически или културни събития, преживявания и приключения, съвместими с личния опит и знания на учениците и написани на стандартен език с несложни конструкции; разказват за лични преживявания, или прочетени случки и събития за културата и бита на други народи; пишат кратки съчинения по познати теми и предварително изготвен план; пишат текстове (писмо, личен дневник), за да сподели лични преживявания, да опише местности, които е посетил и други подобни теми от личен интерес. Годишното тематично разпределение на часовете се изготвя съобразно Държавните образователни стандарти и учебната програма за съответния клас.

Участниците в обучаващия експеримент бяха разделени на две групи. В контролната група (КГ) са използвани традиционни методи и средства за обучение. В Експерименталната група (ЕГ) са използвани нови технологии, ИКТ и уеб инструменти. Поради спецификата на класното обучение, е невъзможно тези групи да се обособят в един клас, затова експериментът се проведе в две паралелки с близък брой ученици.

Контролен експеримент – тестиране

За да се провери нивото на езиковите компетенции, усвоени през учебната година, в края на втори учебен срок всяка година учениците полагат стандартизиран тест. Форматът на теста е Национално външно оценяване по английски език. Съдържа 30 въпроса в общо 6 задачи, разделени в три компонента: Слушане с разбиране, четене с разбиране, граматика и лексика. Компонентът четене с разбиране съдържа два текста: към първият са зададени въпроси с избираем отговор, а към вторият – въпроси с отворен отговор, където учениците трябва да запишат своите отговори с пълно изречение, дума или фраза. Последният компонент съдържа въпроси от типа Multiple choice и Cloze test, изискващи правилен подбор на граматични и лексикални структури. Времето за изпълнение е 60 минути, а тестовете са отпечатани на хартиен носител. Оценяването се извършва по предварително изготвена скала, предоставена от Министерство на образованието.

В допълнение, за да се проверят уменията за говорене и писане, учениците разработват мултимедийна презентация по предварително зададена тема. Оценяването на тези два компонента се извършва с помощта на рубрика, предварително изготвена от учителя с инструмента RubisStar Rubrics.

Целта на контролния експеримент е да провери ефективността на разработената методика за обучение, чрез използване на нови технологии и уеб инструменти в класната стая. Сравнението на резултатите на учениците в контролната и експерименталната

група подпомогна анализирането и обобщаването на изводи, свързани с ефективността на метода на обучение. Отчитането на получените резултати е въз основа на определените критерии и показатели.

В ЧЕТВЪРТА ГЛАВА „АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО“

се прави количествен и качествен анализ по получените резултати от педагогическия експеримент.

4.1. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

Анкетното проучване се извърши в началото на първи учебен срок на учебната 2014-2015 година с ученици от прогимназиален етап на обучение (5-7 клас). Анкетата бе изготвена в електронен вид чрез инструмента Google Forms и споделена в групата на учениците в социална мрежа. Попълването бе изцяло онлайн и анонимно. Анкетирани са 250 ученици. Целта е да се проучи тенденцията в използване на ИКТ и уеб инструменти в ежедневието на учениците в и извън училище.

За да се проследи тенденцията в използването на ИКТ и мобилни устройства от, в и извън училище, е използвана същата анкета за второ изследване. То бе проведено по същия ред в началото на учебната 2016-2017 учебна година, отново с 250 ученици от прогимназиален етап (5-7 клас). Целта е три години по-късно да се провери състоянието и динамиката на промяната на потребностите от използване на ИКТ и уеб инструменти в обучението, също и езиковите компетенции на учениците по английски език. В изследването не участват учениците, които са участвали в обучителния експеримент.

От направеното проучване е ясно, че учениците все повече започват да стават зависими от своите мобилни устройства в ежедневието.

Фигура 1. Сравнение на резултатите от двете анкетни проучвания

В началото и в края на педагогическия експеримент сто процента от анкетираните посочват, че използват мобилни устройства и съвременни технологии в своето ежедневиe. Този факт е показателен от необходимостта за създаване на нови модели на обучение, в което да се интегрират съвременните технологии.

Увеличил се е броят на учениците, които използват мобилните си устройства непрекъснато, всеки ден. (фиг. 2)

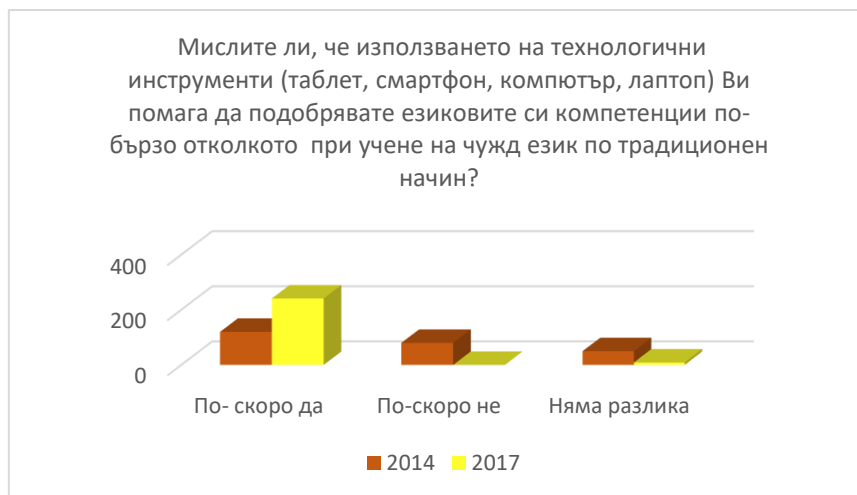
Фигура 2. Сравнение на честотата на употреба на технологични инструменти от учениците.

През 2017 година се наблюдава лека промяна в съотношението на любимите приложения сред подрастващите. От графиката се вижда, че в списъка с любимите приложения влизат и онези, които се използват в обучението. Отговорите надхвърлят повече от 100%, защото някои от анкетираните са посочили повече от едно приложение. (фиг. 3)

Фигура 3. Сравнение на предпочитаните приложения, използвани от учениците

Два пъти повече от анкетираните смятат, че използването на нови технологии помага да подобрят езиковите си компетенции по-бързо, отколкото, когато са учили с традиционни методи. (фиг.4)

Фигура 4. Сравнение на мнението на учениците относно подобряване на езиковите им компетенции чрез използването на технологични инструменти.

4.2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧАВАЩИЯ ЕКСПЕРИМЕНТ – ТЕСТИРАНЕ

Представеният в настоящото изследване подход за повишаване на езикова компетенция (ЕК) е ориентиран към конструиране на въпроси за проверка на езикови знания и умения и е подчинен на критериалната стратегия „Степен на усвояване на знанията по английски език, като първи чужд език“. Същността на тази стратегия се заключава в три показателни нива: ниво на притежаване на **когнитивна ЕК** (знание на основни понятия и структури в езика), ниво на притежаване на **концептуална ЕК** (разбиране на тематични конструкции и норми в езика) и ниво на притежаване на **продуктивна ЕК** (приложение на наученото в реални ситуации).

Предложеният модел за оценка на качеството на езиковата компетентност и дефинираните нива (индикатори) е реализиран в стандартизирани тестове, отразяващи спецификата на тези критерии в своята съдържателност. Разработени са тестове за ученици от 5-ти, 6-ти и 7-ми клас, които са адаптирани от МОН и са предоставени на експериментална група и впоследствие на контролна група.

При това е отразена идеята за вертикална валидация на изследването, тъй като участниците в тестовете на 5-ти клас са същите и в тестовете на 6-ти клас, а са и същите в тестовете на 7-ми клас.

В тестовете е спазена пропорционалността на броя на въпросите, касаещи съответното показателно ниво и са използвани и съответно същите видове. Разбира се, основният проблем при конструирането на такива критериални тестове е избора на въпроси, които да показват в каква степен учениците са постигнали предварително определена учебна цел.

4.2.1. Статистическа аксиоматична основа на експеримента

Изследвахме ефективността на предлагания подход в светлината на неговата специфична същност – като оценяване на езиковата компетентност и като програмна рамка за формиране на такава у обучаваните. За целта дефинирахме няколко основни понятия от областта на математическата статистика. За удобство, подходът ни за формиране на Web-базирана езикова компетентност означихме с **Wb**, а популацията, свързана с него,

означихме с $ГС(Wb)$. Също така, подходът със стандартни методи на обучение, осигуряващ езикова компетентност, означихме с St , а популацията, свързана с него, означихме с $ГС(St)$.

Забележка 1: Полезността на „точковото тегло на ниво“ като оценка на нашия генерален признак е двустранна. От една страна, събрана по всички нива, тя позволява оценяването да става в цялостното проявяване на интегралния характер на изследваната езикова компетентност, а от друга страна ни предоставя възможност да изследваме декомпозираното проявяване на признака по трите му критериални съставки – когнитивната (C), концептуално-съдържателната (S) и продуктивната (P).

Целта ни, да изследваме ефективността на нашия подход Wb и да покажем неговото предимство пред стандартните методи на обучение St , налага въвеждането на нови понятия, кореспондиращи с интердисциплинарния характер на нашето изследване (без да претендираме за изключителна математическа строгост при дефинирането им).

Дефиниция 1. Показателно ниво (критерий) на подход A е „**статистически превъзхождащо**“ съответно показателно ниво (критерий) на подход B , ако за разпределението на разликите между стойностите на наблюдаваният признак над репрезентативни извадки за критерия при подход A и на наблюдаваният признак за критерия при подход B е налице съществена лява асиметрия.

Дефиниция 2. Подход A е „**статистически мажорант**“ над подход B , ако:

1. Всяко показателно ниво на подход A е „**статистически превъзхождащо**“ съответното показателно ниво (критерий) на подход B ;
2. Разликата в резултатите между независими техни репрезентативни измервания $ПН(A)$ и $ПН(B)$ над генералните им съвкупности $ГС(A)$ и $ГС(B)$ е статистически значима.

След така положената аксиоматична основа, демонстрирахме статистическия анализ на данните от изследването. Статистическата обработка е осъществена с помощта на Microsoft Excel. С негова помощ се осъществява статистическия анализ и графичното изображение на резултатите.

В хода на статистическия анализ на резултатите използвахме техни точкови или интервални оценки, доверителни интервали и инструментариуми като проверка на хипотези над зависими и ли независими извадки, сравнение на измерени статистики над наблюдавания признак и техните критични и p -стойности. В съвременните статистически изследвания интерес представлява p -стойността. Това е статистическа величина, която помага за определяне на коректността на хипотезата и попада ли резултата от експеримента в диапазона на неговото значение.

4.2.2. Статистически анализ на резултатите по компонентност

Изследвахме статистически разликата между резултатите, показани от експерименталната група и контролната група по отношение на третото показателно ниво на двата подхода Wb и St (езикова компетентност **по компонентност**) за 5-ти клас.

<i>Подход Wb</i>		<i>Подход St</i>		<i>Подход Wb - Подход St</i>	
средно	3.75	средно	2.85	Средно	0.9
станд. грешка	0.1758438	станд. грешка	0.232549	станд. грешка	0.21643
медиана	4	медиана	3	медиана	1
станд. отклонение	0.78639	станд. отклонение	1.03999	станд. Отклонение	0.967906
дисперсия	0.61842	дисперсия	1.081579	дисперсия	0.936842
експес	-0.01821	експес	-1.14292	Експес	-0.05973
асиметрия	-0.22546	асиметрия	-0.29556	асиметрия	-0.21669
Размах	3	Размах	3	Размах	4
Минимум	2	Минимум	1	Минимум	-1
Максимум	5	Максимум	4	Максимум	3
Брой задачи	20	Брой задачи	20	Брой въпроси	20
доверие (95,0%)	0.36804	доверие (95,0%)	0.48673	доверие (95,0%)	0.452994

Таблица 1. Описателни статистики в резултатите на третото показателно ниво (*продуктивна ЕК*) за подходи Wb и St и Wb - St за 5-ти клас

И тук от стойностите на средното и медианата и от отрицателния коефициент на асиметрия (табл. 4) следва, че за разпределението на разликите в стойностите на наблюдаваният признак на двата подхода Wb и St по трето показателно ниво е налице отново лява асиметрия (ляво изтеглено рамо на графиката).

Забележително е, че ако направим същите статистически изследвания и за 6-ти клас и за 7-ми клас, анализът ще ни доведе до същите резултати. Затова, за да не натоварваме изложението с прекалено много таблици, можем да заключим, че по смисъла на Дефиниция 1, е валидно следното твърдение:

Твърдение 1. Всяко показателно ниво на подход Wb над ГС(Wb) е „статистически превъзхождащо” съответното показателно ниво (критерий) на подход St над ГС(St).

За да покажем вертикалния интегритет на тестовите на експерименталния ни подход и тяхната по-голяма ефективност относно стандартната методика, ще опитаме да защитим следната хипотеза срещу нейната алтернатива.

Хипотеза H_0 . Разликата в резултатите между независими репрезентативни измервания над генералните съвкупности **ГС(Wb)** и **ГС(St)** е статистически незначима.

За приемане достоверността на хипотезата ще я проверим срещу алтернативната й хипотеза, че „Разликата в резултатите между независими репрезентативни измервания над генералните съвкупности **ГС(Wb)** и **ГС(St)** е статистически значима”.

В дадения случай наблюдаваният ефект представлява различието между двете емпирични (извадкови) средни. Хипотезата за нулев ефект тогава се състои в предположението, че ако има някакво различие, то се дължи на случайни извадкови флуктуации и не

се явява белег за някаква закономерна разлика между езиковата компетентност (по целокупност) на едни и същи обекти от генералната съвкупност, тествани с еднакви тестове, но над съвкупности, обучавани по различни подходи (методики).

Тъй като измерваме интегрално влиянието на нашия подход (методика) по целокупност чрез „точково тегло на ниво“, формулираме нулева и алтернативна хипотези по следния начин:

$H_0 : \bar{X}_{Wb} = \bar{X}_{St}$ - Разликата в резултатите между независими репрезентативни измервания над генералните съвкупности ГC(Wb) и ГC(St) е статистически незначима.

$H_A : \bar{X}_{Wb} \neq \bar{X}_{St}$ - Разликата в резултатите между независими репрезентативни измервания над генералните съвкупности ГC(Wb) и ГC(St) е статистически значима.

Забележка: Изборът на средното като средство за сравнение е напълно естествен, понеже средното се явява основната мярка за централна тенденция на метрични променливи.

В случая проверихме нулевата хипотеза срещу ненасочена алтернативна хипотеза. Тъй като популационната дисперсия е неизвестна, подходящото извадково разпределение е t-разпределението на Стюдънт с ***n-1=19*** степени на свобода. Данните от статистическия анализатор на Excel, реализиращ t-тест над двойка зависими извадки относно техните математически очаквания, при ниво на значимост 0.05, са дадени в таблица 2.

	Подход Wb	Подход St
Средно	24.65	18.45
Дисперсия	26.23947	23.31316
Наблюдения	20	20
Корелация	0.753625	
Разлика между средни	0	
степени свобода	19	
измерена статистика	7.914422	
р-стойност	1.97E-07	
критична статистика	2.093024	

Таблица 2. t-тест над резултатите на двойка независими извадки за 5-ти клас

Понеже алтернативната хипотеза е ненасочена, критичната стойност на „статистиката“ с 19 (20-1) степени на свобода е 2.09 за ниво на значимост $\alpha = 0.05$. Да припомним, че *нивото на значимост* представлява вероятността да бъде допусната грешка от I-ви род – да бъде отхвърлена нулевата хипотеза, при условие, че всъщност тя е достоверна. Казано по иначе, това е вероятността, под която нулевата хипотеза се отхвърля. Указаната р-стойност (1,97E-07) в Таблица 3 обаче е чувствително под нивото на значимост $\alpha = 0.05$, което е основателен аргумент за вероятна недоверност на нулевата хипотеза. Вторият признак е факта, че измерената статистика (7.91) е по-голяма от критичната (2.09).

	Подход Wb	Подход St
Средно	27.2	17.7
Дисперсия	28.8	28.74737
Наблюдения	20	20
Корелация	-0.15877	
Разлика между средни степени свобода	0	19
измерена статистика	5.20268	
р-стойност	2.53E-05	
критична статистика	1.729133	

Таблица 3. *t-тест над резултатите на двойка независими извадки за 6-ти клас*

Понеже алтернативната хипотеза е ненасочена, критичната стойност на „статистиката” с 19 (20-1) степени на свобода е 1.729 за ниво на значимост $\alpha = 0.05$. Указаната р-стойност (2,53E-05) в Таблица 8 обаче е чувствително под нивото на значимост $\alpha = 0.05$, което е основателен аргумент за вероятна недостоверност на нулевата хипотеза. Вторият признак е факта, че измерената статистика (5,2) е по-голяма от критичната (1,729).

	Подход Wb	Подход St
Средно	30.4	21.6
Дисперсия	28.77895	43.09474
Наблюдения	20	20
Корелация	-0.07592	
Разлика между средни степени свобода	0	19
измерена статистика	4.478471	
р-стойност	0.000129	
критична статистика	1.729133	

Таблица 4. *t-тест над резултатите на двойка независими извадки за 7-ти клас*

Направеният анализ дотук дава достатъчно основание да отхвърлим хипотезата $H_0 : \bar{X}_{wb} = \bar{X}_{st}$ като недостоверна и да установим валидността на нейната алтернатива $H_A : \bar{X}_{wb} \neq \bar{X}_{st}$.

Извод: Доказаната невалидност на хипотеза **H_0** над генералната съвкупност **ГС(Wb)** и **ГС(St)** утвърждават следното твърдение:

Твърдение 2. Разликата в резултатите между независими техни репрезентативни измервания над генералните им съвкупности ГС(Wb) и ГС(St) е статистически значима.

Тогава, изхождайки от Твърдение 1. и Твърдение 2. и съгласно Дефиниция 2, можем да заключим за валидността на следното Твърдение:

Твърдение 3. Подход Wb над популацията ГС(Wb) е „статистически мажорант” над подход St над популацията ГС(St) .

Направеният статистически анализ ни дава основание вече да твърдим, че разработеният подход за подготовка под сигнатурата Wb (формиране Web-базирана езикова компетентност) успява да постигне по-добри нива на проява сред обучаваните спрямо стандартните методи на обучение.

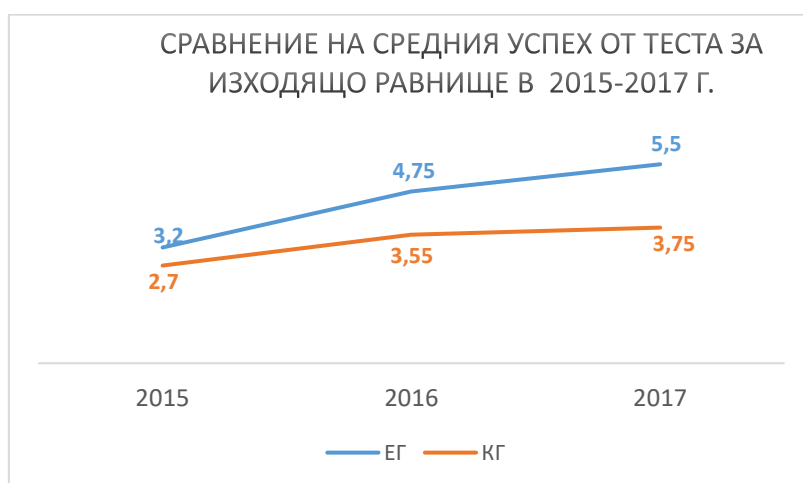
4.3. Математически апарат за статистическа обработка на резултатите.

Основна задача при използване на математическо-статистически методи в педагогическите измервания е формирането на правомерни изводи за генералната съвкупност въз основа на емпиричните данни от нейна извадка.

Използвана е шестобалната система за оценяване постиженията на учениците, като точките, получени от изходящата диагностика са приравнени към количествена оценка според скалата на МОН.

След направения анализ в тригодишен период, резултатите от изходящата диагностика показват следното:

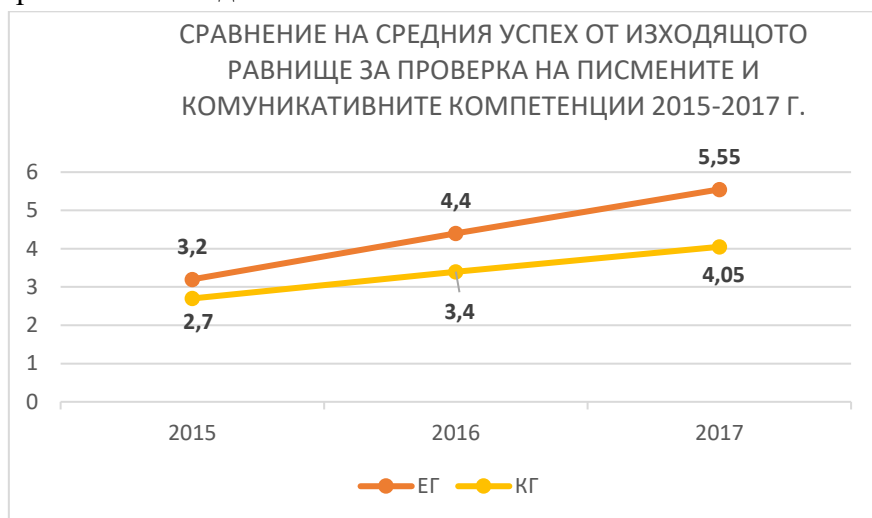
През първата година от експеримента (2014-2015) учениците от ЕГ демонстрират среден успех „Среден 3,20“, година по-късно техния успех се увеличава с 0,55 и резултатът в края на учебната 205-2016 година е „Много добър 4,75“. В края на обучителния експеримент, успехът достига до „Отличен 5,55“. Това означава, че за период от три години, разликата в успеха на учениците е +1,35, което доказва хипотезата, че използвайки уеб инструменти в класната стая се подобряват езиковите компетенции на учениците и то много по-бързо отколкото чрез използване на стандартни способности за преподаване. Това също е видимо и от постиженията на учениците от КГ, където за три години техният успех се е покачил с едва 0,45.

Фигура 5. Проследяване на успеха от обучението в тригодишен период на учениците от ЕГ и КГ.

4.3.1. Анализ на резултатите от проведената проверка на писмените и комуникативните умения.

Сравнителния анализ на постиженията на учениците през трите години на обучителния експеримент изглеждат така:

Фигура 6. Сравнение на резултатите от изходящото равнище за проверка на писмените и комуникативните компетенции през три-годишния период на експеримента.

От графиката на фиг. 6 се вижда, че през първата година от експеримента учениците са покривали минималните изисквания за езикови компетенции. Две години по-късно, след края на експеримента резултатът се е увеличил с 2,35 единици, което е показателно за успеха на приложения подход. Използвайки учебните инструменти в класната стая, езиковите компетенции на учениците от ЕГ са се подобрили с по-бърз темп и разликата в резултатите е осезаема.

ИЗВОДИ

Въз основа на теоретичното изследване на проблема и проведенния дидактически експеримент, могат да се направят следните **ИЗВОДИ**:

- Проблемът трябва да бъде изследван на различни нива, въз основа на ситуационния анализ, съвременните тенденции в образованието, като се вземат предвид национални, международни и индивидуалните особености на възприемане на знания и умения, както и иновативни стратегии на преподаване и учене.
- Внедряването на нови технологии и учебни инструменти е ефективно за развитие на уменията на учениците от 21 век.
- Основната концепция на предложения модел за преподаване е изградена върху понятието конструктивистко обучение, което насърчава учениците да изграждат активно знания. В този модел, учителите поемат ролята на фасилитатори в ръководенето на учениците в техните учебни дейности, подпомагат обучението на учениците чрез възбуждане и поддържане на техните интереси и желание за учене.

Използването на нови технологии и учебни инструменти е огромно предимство за изучаващите се в английски език на няколко нива:

Хилядите художествени и научни творби, предлагани онлайн, съпроводени с аудио, визуални или анимирани приложения към текста, предизвикват голям интерес и развиват грамотността на учащите.

Безплатните сайтове и приложения, осигуряващи незабавна корекция на грешките, са инструменти за изграждане на доверие, позволяващи на учениците да се чувстват по-удобно да използват новите си езикови умения в различни контексти.

Новият модел на преподаване ангажира учениците в по-активно проучване на знанията, което им позволява развиване нагласата и компетентността им на независими обучаеми.

II. В приложен аспект:

Емпирично установените факти при прилагането на модела са основание да потвърдим неговата ефективност. Качеството на иновативния модел се основава на ефикасната и ефективна технологичност на професионално-педагогическите дейности:

Това педагогическо изследване служи като ръководство и справка за учителите, които желаят да проучат възможностите за интегриране на WEB 2.0 инструменти в обучението и да възприемат този нов педагогически модел в своето преподаване.

- ✓ използвана е стратегия в обучението по чужд език, при която чрез създадените ясни критерии лесно и системно се постига високо ниво на знанията и уменията на обучаемите;
- ✓ подбрани са дейности на обучаемите, при които те имат активна роля, взаимодействат с различни ресурси, в резултат на което подобряват езиковите си компетентности – следвайки ДОС и учебното съдържание, се създават интерактивни учебни ресурси, които са достъпни и интересни за учениците.

Използването на уеб инструменти от страна на учителя внася нови стратегии в обучението, което мотивира учениците да ги използват извън класната стая. Обратната връзка, стимулира уменията за критично мислене на учащите.

Платформите, позволяващи на учениците да се учат по всяко едно време, независимо от мястото и скоростта на учене, ги кара да отговорят за собственото си обучение. Това развива умения за критично мислене и отговаря на нуждите на учащите се в 21-ви век.

Има много начини използването на уеб инструменти да се увеличи максимално, за да помогне на учениците да развиват и укрепват взаимоотношенията си в учебния процес. Когато използваме тези инструменти, помагаме на обучаемите да работят по-ефективно за подобряване на постиженията си в езиковите и други области.

Чрез използването на уеб инструменти, учениците се научиха "как да учат", като по този начин са насърчени да работят по-добре, както и да усъвършенстват езиковите си умения.

Методическите идеи и решения, заложили в дисертационното изследване могат да повлияят положително върху масовата училищна практика или да подтикнат към нови педагогически търсения.

Структурираните критерии и показатели за оценка качеството и ефективността от обучението са надеждни и валидни и могат да бъдат прилагани при обучението на учениците.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направената статистическа обработка на резултатите от дисертационното изследване дава основание да считаме, че задачите са изпълнени, целта е постигната, а хипотезата на изследването е доказана. **Повишаването на успеха на учениците във времето, както и положителните резултати потвърждават верността на избраната методика.**

ОСНОВНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННОТО ИЗСЛЕДВАНЕ

В теоретичен аспект:

1. Направен е анализ на научно-теоретичните аспекти на приложението на уеб инструменти в обучението по английски език;
2. Изследвано е развитието на нагласите на учениците за използване на уеб инструменти в класната стая;
3. Проучени са технологичните аспекти на интегриране на WEB 2.0 инструменти в класната стая;
4. Подбрани са подходящи учебни стратегии, основани на конструктивизма за осъществяване на ефективно обучение по английски език. чрез използване на уеб инструменти
5. Създаден е теоретичен модел за използване на уеб инструменти в обучението по английски език.
6. Изработена е дидактическа система за приложението на уеб инструменти в класната стая и извън нея.

В приложен аспект:

1. Разработени и апробирани са модели на учебни сценарии за интегриране на уеб 2.0 инструменти в обучението по английски език на учениците от средните училища.
1.1 Quizlet – разработени са набори от електронни флаш-карти и електронен речник за всеки от обучителните етапи 5-7 клас въз основа на които са генерирани инструменти за учене, упражняване и проверка на знанията върху лексикалния запас. (Приложените QR кодове предоставят пряк път до създадените ресурси.)

https://quizlet.com/Vladimira_Teneva

- 1.1 Learning Apps – разработени са интерактивни електронни работни листи за затвърждаване и проверка на знанията върху учебното съдържание 5-7 клас.

<https://learningapps.org/display?v=p3p9pqnaa17>

- 1.2 Weebly.com – разработен и публикуван е информационен блог, на който се публикуват ежедневно преподадените урочни единици, зададените работи за самостоятелна подготовка, допълнителни материали и ресурси в помощ на ученика.

<https://vltclassroom.weebly.com/students-corner-blog>

- 1.3 Създадени са рубрики за автентично оценяване на знанията и уменията на учениците според ДОС, целите и очакваните резултати в учебното съдържание чрез инструмента <http://rubistar.4teachers.org>
- 1.4 Създадени са учебни ситуации за обучение, базирано на игри и формиращо оценяване на учениците чрез инструмента Kahoot!

<https://create.kahoot.it>

- 1.5 Разработени са електронни тестове за формиращо и сумативно оценяване на знанията и уменията на учениците с инструмента Wizer.me.

<https://app.wizer.me/preview/2271JO>

- 1.6 Създадени са виртуални класни стаи в социалната мрежа за ученици, учители и родители Edmodo, в които публикуват материали за автентично оценяване.

<https://www.edmodo.com/home>

2. Разработена е програма за краткосрочно обучение на учители „Приложение на ИКТ и използване на уеб инструменти в класната стая“, част от програмата за обучение на учители на Корпус за образование и развитие КОРПлюс“, включена в Регистъра за квалификационните програми на учителите към МОН (<http://iropk.mon.bg/>).

СПРАВКА ЗА ПУБЛИКАЦИИТЕ ПО ТЕМАТА

1. Консулова, Сн., Тенева, Вл. „Използване на уеб инструменти за повишаване езиковите компетенции на учениците", сп. "Modern Science", бр. 07, м. Юли 2016, изд. «Strategic Studies Institute» LLC, Москва, Русия, ISSN 2414-9918
2. Консулова, Сн., Тенева, Вл. "Използване на настолни игри в обучението по английски език" – сп. «The Strategies of Modern Science Development», по повод участие в XI Международна научно-практическа конференция "Стратегии в развитието на модерните науки" в Северен Чарлстон, Южна Каролина, САЩ, 12-13 октомври 2016. ISBN 13: 978-1540574633
3. Консулова, Сн., Тенева, Вл. „Дизайн на урока с фокус върху разбирането“, сп. „Педагогически форум“, бр. 4/2016 към ДИПКУ – гр. Стара Загора. DOI: 10.15547/PF.2015.062
4. Консулова, Сн., Тенева, Вл. „Усвояване на лексика чрез използване на уеб-инструмента QUIZLET® в обучението по английски език в трети клас“ Известия на Announcements of Съюза на учените Union of Scientists Сливен, том 32 (1), 2017 ISSN: 1311 2864
5. Тенева, Вл. „Автентичното оценяване в класната стая“ сп. „Педагогически форум“, бр. 3 / 2017 към ДИПКУ – Стара Загора DOI: 10.15547/PF.2017.023
6. Тенева, Вл. „Проектно-базираното обучение през призмата на дизайн на урока с фокус върху разбирането“, сп. „Педагогически форум“, бр. 4 / 2017 към ДИПКУ – Стара Загора DOI: 10.15547/PF.2017.030

БИБЛИОГРАФИЯ

- 1 Андреев, М. (1996). Процесът на обучението. Дидактика. София.
- 2 Еко, У. (1993) Трактат по обща семиотика, Наука и изкуство, с. 29
- 3 Колева, А. (2003), "Лингвометодически и културоведски подход при обучението по чужд език", Актуални проблеми на ранното чуждоезиково обучение, Ст.Загора
- 4 Кръстева, А. (2004), Иновации в училищното образование – теоретични и приложни аспекти, АСТАРТА,
- 5 Любенова, И (2004): Възможности на ранното чуждоезиково обучение (английски език). Университетско издателство „Св. Климент Охридски”,
- 6 Пехливанова, П. (2003), Когнитивно развитие в чуждия език. Психолингвистични и методически аспекти на обучението по чужд език на деца. Велико Търново, Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий”, 2003;
- 7 Плетка, (2007) „Обучението на дигиталното поколение: Как да се ангажират учениците в 21-ви век“,
- 8 Попандонова-Желязова, Е. (2013), Същност, особености и стратегии при усвояване на чуждоезиковата лексика, НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - 2013, том 52, серия 6.3
- 9 Радев, Пл. (2005). Обща училищна дидактика или събития, ситуации, обекти, субекти, конструктори и референти в училищното обучение и образование. Пловдив.
- 10 Стефанова П. 2007: Чуждоезиковото обучение. Учене, преподаване, оценяване. CIELA, С.
- 11 Стокли, Д. [online] /<http://www.derekstockley.com.au/elearning-definition.html> (валидно към 23.08.2016)
- 12 Шанк, Р. (1986) Когнитивни процеси и обучение (<http://online-psychotherapy.info/cognitive/cognitive-processes-and-learning.htm>)
- 13 Шопов, Т. (2002), Чуждоезиковата методика, С., УИ "Св. Климент Охридски",
- 14 21st Century Schools (2010). What is 21st Century Education?. Retrieved December 20, 2011 from http://www.21stcenturyschools.com/What_is_21st_Century_Education.htm
- 15 Chu, S.K.W., & Kennedy, D.M. (2011). Using online collaborative tools for groups to co-construct knowledge. Online Information Review, 35 (4), 581–597.
- 16 Davies, G., & Hewer, S. (2012). Introduction to new technologies and how they can contribute to language learning and teaching. Module 1.1 in Davies G. (ed.), *Information and Communications Technology for Language Teachers (ICT4LT)*, Slough, Thames Valley University [Online]. Retrieved from http://www.ict4lt.org/en/en_mod1-1.htm

- 17 Dudeney, G. & Hockly, N. (2007), *How to Teach English with Technology*, Pearson Education
- 18 EUROPEAN COMMISSION. 2012. *Europeans and their Languages Report*. European Commission Directorate-General for Communication: Special Eurobarometer 386
- 19 Hsaio, T. & Oxford, R. (2002). 'Comparing theories of language learning strategies: A confirmatory factor analysis'. *Modern Language Journal*, 86/3, pp.368-383
- 20 Hulstijn, L. (1997). 'Mnemonic methods in foreign language vocabulary learning: theoretical considerations and pedagogical implications'. In Coady, J. & Huckin, T., (eds.), *Second Language Vocabulary Acquisition*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 203 – 224.
- 21 Kozhuharova, G., D. Ivanova. (2015) Didactic Models for Applying ICT in Education, *Trakia Journal of Sciences*, volume 13, suppl. 1
- 22 Lancaster, L., Stillman, D. (2002), *When Generations Collide: Who They Are. Why They Clash. How to Solve the Generational Puzzle at Work*, HarperCollins,
- 23 Mayer, R. 2005, *Cognitive Theory of Multimedia Learning*, University of California, Santa Barbara
- 24 McCrindle Research (2006) - *New Generations at Work: Attracting, Recruiting, Retraining & Training Generation Y* ABN 99 105 510 772
- 25 Pletka, B. 2007. *Educating the Net Generation: How to engage students in the 21st century*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press.
- 26 Prensky, M. 2001. Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon* 9 (5): 1–6.
- 27 Sharma, P. (2009, April 8). *Controversies in using technology in language teaching*. Retrieved from <http://www.teachingenglish.org.uk/articles/controversies-using-technology-language-teaching>
- 28 Sharma, P., and B. Barrett. 2007. *Blended learning: Using technology in and beyond the language classroom*. Oxford: Macmillan.
- 29 Singhal, M. (1997). The internet and foreign language education: Benefits and challenges. *The Internet TESL Journal*, 3(6). Retrieved from <http://iteslj.org/Articles/Singhal-Internet.html>
- 30 Takeuchi, L.M. (2011). *Families Matter: Designing Media for a Digital Age*. New York: The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop. <http://joanganzcooneycenter.org/Reports-29.html>
- 31 Vygotsky, L.S. (1987). Development of higher mental functions during the transitional age. In R.W.Rieber (Ed.), *The collected works of L.S. Vygotsky*,. 83–150. New York: Plenum Press.
- 32 Walker, A., White, G., (2013): *Technology Enhanced Language Learning. Connecting theory and practice*. Oxford: Oxford University Press. 208 p. ISBN: 978-0-19-442368-7.
- 33 Weinberger, E., and B. L. McCombs. 2003. Applying LCPs to high school education. *Theory into Practice* 42 (2): 117–26
- 34 Wessels, P., and L. P. Steenkamp. 2009. Generation Y students: Appropriate learning styles and teaching approaches in the economic and management sciences faculty. *South African Journal of Higher Education* 23 (5): 1039–58.

- 35 Wiggins, G.; McTigh, J. (2005) “Understanding by Design” Expanded 2nd Edition, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Virginia, USA, , ISBN 1-4166-0035-3, сtp. 13)
- 36 Wiggins, Grant. (1998). Ensuring authentic performance. Chapter 2 in *Educative Assessment: Designing Assessments to Inform and Improve Student Performance*. San Francisco: Jossey-Bass, pp. 21 – 42.
- 37 Ybarra, R., & Green T. (2003). Using technology to help ESL/EFL students develop language skills. *The Internet TESL Journal*, 9(3). Retrieved from <http://iteslj.org/Articles/Ybarra-Technology.html>).
- 38 Zimmermann, C. (1997). ‘Historical trends in second language vocabulary instruction’. In Coady, J. & Huckin, T., (eds.). *Second Language Vocabulary Acquisition*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 5 – 19.

DEVELOPING STUDENTS' LANGUAGE COMPETENCE IN SECONDARY SCHOOL THROUGH INTEGRATING WEB 2.0 INSTRUMENTS

New technologies take an important place in the lives of modern scholars and learning by "standard approaches" is becoming less attractive in the classroom.

In the practice of foreign language learning, the results of the intuitive approach very often do not correspond to the interests and real needs of the learners as a result of which they quickly lose interest and motivation to learn. Therefore, the problem of selecting innovative teaching approaches in the classroom is up to date. It is necessary teachers to find appropriate solutions and to undertake research in this direction. This motivated us to undertake the research described in the dissertation work, whereby the problem is addressed not on the basis of teacher's choice (the intuitive approach) but on the basis of the choice of the learners. Our assumptions is that applying such an approach would be relatively appropriate and effective, taking into account the specificities of the thinking and cognitive activities of the students, undergoing the development of the four basic language competences.

Trainees should model such learning environment that is as close as possible to the natural environment of communication, but at the same time responds to the needs of learners in the current modern technological time. It is now widely accepted that e-learning can be integrated into face-to-face classroom learning in order to unravel teaching keeping students in the classroom.

The research described in the dissertation work involves English language teaching through implementation of modern pedagogical approaches and digital technology in the context of traditional learning. Modern technologies provide pupils and English teachers with a rich learning environment that motivates them to work, with particular attention being paid to the development of students' language competencies.

In three-years-period of time a pedagogical experiment was carried out to establish the effect on the development of students' language competences through implementing web instruments during their language training. Forty students were involved in the experiment, divided into two groups – an experimental group and control group. The lessons followed the Understanding by Desing method and the backwards approach for planning as well as the National Education Stadarts of foreign language training. The implementation of web instruments aimed the development of the four main skills – reading, writing, speaking and listening. At the end of each school year a final diagnosis was conducted in order to provide evidence for the influence of the web instruments on the development of the competences.

The results from the experiment clearly showed the positive effect of using web instruments in the English language learning process. The highlights are on the scientific contribution in theoretical and practical aspect. Analysis on the development of the language learning and e-learning was conducted as well as free web tools were explored. A theoretical model of using web tools in the context of traditional learning was designed and tested. In addition, a great variety of free digital learning resourses were created and published online, a number of lesson scenarios were designed backwards implementing web tools in the EFL teaching and learning. A digital classroom was established. As a follow-up activity a teacher-training program was

created and released after “Corpus for Education and Development - CORPlus” project approved by the Ministry of education and science, included in The National Register for qualification courses for teachers. The course was put into practice thus 20 teachers nationwide were educated how to use free web tools in the context of classroom education.

Key words: *web instruments, e-learning, backwards approach, understanding by design.*